

Догґерланд. Омана

КУПИТИ

У суворому Північному морі, між Великою Британією, Данією і Швецією, розташовується невелика острівна держава Доґгерланд. Повернувшись з Англії на рідний острів Гейме, детектив-інспекторка Карен Ейкен Горнбі зіштовхується з обставинами, що перевертають її життя: колишню дружину керівника кримінального відділу поліції Юнаса Смеєда, її шефа, знайдено жорстоко вбитою, а сама Карен виявляється єдиною, хто може підтвердити його алібі. У пошуках убивці, який не залишив жодних слідів, Карен поринає в таємниці, заховані в минулому Доґгерланда, і дізнається, що правда є настільки складною і химерною, що навіть їй, досвідченій поліцейській, важко уявити її у всій повноті.

Марія
Адольфсон

ОМАННА

ДОТТЕРЛАНД

ФАБУЛА
ВИДАВНИЧИЙ ДІМ

Той острів не позначений на жодній карті, бо місце, справді чогось
вартих, на картах не буває ніколи. {1}

Герман Мелвілл, «Мобі Дік»

1

Усвідомлення приходить іще до того, як вона розплющує очі. Це неправильно. Все це жахлива помилка.

Вона мала би прокинутися в будь-якому ліжку, але тільки не у цьому. А легке хропіння, що лунає з іншого боку, мало би належати кому завгодно, тільки не йому. Із цілковитою впевненістю, що затьмарює всі інші думки, вона усвідомлює, що їй треба звідси забиратися. Негайно, поки він не прокинувся.

Поволі і якомога тихіше Карен Ейкен Горнбі відгортає ковдру і сідає, навіть не дивлячись на інший бік широкого ліжка. Ковзає поглядом по готельному номеру та фіксує на підлозі біля своїх босих ніг труси і бюстгальтер. Сукня і зелена замшева куртка купою лежать на журнальному столику, торбинка валяється на кріслі. Трохи далі, за напівпрочиненими дверима до ванної кімнати видніються кросівки.

Карен планує кожен свій рух, аби швидко звідси вибратися; прислухається до важкого дихання за спиною, а сама дихає беззвучно й неглибоко. Швидко прокручує в голові всі моменти, гамуючи хвилю тривоги, що піднімається десь ізсередини. Зараз. Карен робить глибокий вдих, а тоді нахиляється за трусами й одним рухом їх натягує. Обережно, щоби не розгойдати матрац, підводиться і відчуває, що кімната йде обертом. Чекає, дихає. А тоді робить кілька швидких кроків навпочіпки, хапаючи однією рукою бюстгальтер і колготки, а другою сукню й куртку. Попри дедалі сильнішу нудоту добирається до ванни і тихо зачиняє за собою двері. Після півсекундного вагання повертає засувку й відразу ж жалкує, коли та ледь чутно клацає. Прикладає вухо до дверей, але всі можливі звуки з того боку перекриває стукіт серця і свист у вухах.

Урешті Карен обертається.

Погляд у дзеркалі над раковиною — порожній і чужий. Із глибокою самозневагою вона розглядає вкриті червоними плямами щоки і розмазану під очима туш. Каштанове волосся з одного боку розтріпалося і висить, а на потилиці й досі зібране у хвіст. Довге пасмо прилипло до спітнілого лоба. Приречено оглянувши власний занепад, Карен шепоче в'язко-сухим ротом:

— От дурепа...

У животі щось перевертається, вона заледве встигає нахилитися над унітазом і блює. Тепер він точно прокинеться, думає Карен, безпомічно перечікуючи спазми власного шлунка. Заплющивши очі, щоби не бачити в унітазі залишки вчорашнього дня, вона віддихується в очікуванні наступного нападу. Ще трохи чекає, але, схоже, шлунок заспокоївся. Відчувши тимчасове полегшення, Карен відкручує кран і набирає повну пригорщу води. Полоще рот і освіжає обличчя, усвідомлюючи, що кола під очима ще більше потемніють, але яке це вже має значення? У цьому пеклі нема куди падати далі.

Карен майже п'ятдесят, і цього разу вона таки досягла дна. Почувається сімдесятилітньою.

Єдине, на що можна сподіватися,— швидка втеча. Дістатися дому і лягти померати. У власному ліжку. Але спершу треба звідси вибратися, сісти в авто та поїхати прямісінько додому, ні з ким не розмовляти і нікому не потрапити на очі. Її осяває слабкий промінчик надії, що саме цього дня в неї справді є шанс непомітно втекти із центру міста. П'ятнадцять по сьомій ранку наступного дня після устричного фестивалю, увесь Дункер спить непробудним сном.

Карен наповнює одну зі склянок для зубних щіток холодною водою і жадібно п'є, одночасно стягуючи вільною рукою з волосся гумку, за якою тягнуться декілька довгих темних волосин. Набирає ще води, натягує сукню, запихує бюстгальтер і колготки до торбинки і вже збирається покласти руку на клямку, але зупиняється. Треба злити воду. Обов'язково, навіть якщо це його розбудить, треба злити воду: не

можна залишати по собі жодного сліду. Міцно зажмурившись і злякано кривлячись, Карен слухає шум води, що рушиться в унітаз, а тоді клекіт наповнюваного бачка. Чекає ще декілька секунд, поки залишається лише слабеньке дзюрчання, і закидає торбинку на плече.

Потім вона робить глибокий вдих і відчиняє двері ванної.

Він лежить на спині обличчям до неї, і Карен на секунду застигає. Проти світла здається, ніби він дивиться просто на неї. Та вже за мить кімнату наповнює черговий розкат храпу заціпеніння минає, і вона здригається.

За шість секунд Карен встигає підхопити взуття і відчинити двері в коридор. І там, на самому виході, щось змушує її обернутися. Настирливий внутрішній позив, схожий на той, коли всупереч волі обертаєшся подивитися на місце аварії на автотрасі. Карен кидає погляд на чоловіка в ліжку, бачить відвислу щелепу і прислухається до легкого буркоту, що супроводжує кожен його видих.

Не вірячи, що це реальність, Карен упродовж трьох секунд розглядає свого шефа, а тоді причиняє за собою двері.

2

Двері номера 507 зачиняються із зітханням і тихо клацають. Карен босоніж чимчикує м'яким килимовим покриттям вишневого кольору до ліфта й натискає кнопку. У вилицях гупає пульс, поки вона взуває кросівки, допомагаючи собі вказівним пальцем замість ріжка. Щойно взулася, як дзенькає ліфт, і двері з тихим свистом розчиняються.

Карен пощастило. Здається, рецепція, на яку вона поглядає краєм ока, хутко перетинаючи хол у бік виходу, порожня. Всередині болісно щемить від тривожного усвідомлення того, що вона насправді не пам'ятає, як сюди потрапила. Невже вони справді прийшли сюди разом? Чия це була ідея? Перед очима, як кадри із фільму, хаотично проскакують вчорашні спогади: порт з Ейріком, Коре і Маріке, вештання по барах, ще більше устриць і келихів вина. А далі нечіткий спогад про Юнаса Смеєда, що з'явився в одному з барів після опівночі. Поки Карен прямує до виходу, у пам'яті спалахують ще декілька кадрів: сміх, якісь дрібні перепалки, що швидко переростають у сварку, примирення, п'яні обійми, обличчя Юнаса дуже близько. Занадто близько.

Уже майже назовні, перед тим, як обертові двері майже вихлюпують її на вулицю, з'являється наступна жахлива думка: чи не бачив хтось, як вони реєструвалися в готелі?

За дверима готелю чисте і прозоре вересневе небо. Карен встигає зробити глибокий вдих, коли у животі знову стається бунт. Вона кидає швидкий погляд уздовж вулиці і перебігає дорогу, прикривши рот рукою. За мить уже стоїть на набережній, схилившись над парапетом; напад нудоти поступово вгамовується. Карен стає легше лише на якусь секунду, а тоді приходить повноцінне усвідомлення, яке вона

намагалася заглушити, відколи прокинулася десять хвилин тому. Найгірше попереду. У понеділок знову доведеться із ним зустрітися.

Карен оббігає поглядом бухту аж до пристані на сході. Біля причалу похитується ліс щогол, але морський вокзал, розташований трохи далі, порожній — як завжди щонеділі. Пором з Есб'єрга прибуде о восьмій вечора, а рейсів до Данії чи Англії у вихідні немає вже декілька років. Тому, хто захоче покинути доггерландські острови в неділю, доведеться їхати до аеропорту в Равенбю. Крізь ранкову імлу над морем видніє біла башта радару круїзного лайнера, що стоїть на якорі в дальньому кінці глибокої гавані.

Карен мружиться на обрій, тягнучись до кишені по темні окуляри, і тихо лається, не виявивши їх на місці. Обмацує кишені куртки і констатує, що або загубила окуляри минулого вечора, або забула в готельному номері. Тепер доведеться терпіти разюче сонце принаймні половину дороги до Лангевіка, тобто додому, а ще спрагу, нудоту і головний біль. Аби не стати прямою загрозою на дорозі, Карен треба випити подвійний еспreso і дві знеболювальні пігулки. Але навіть не обертаючись, вона знає, що всі крамниці та кафе по той бік вулиці Страндегате зачинені. У такий час після устричного фестивалю вона, мабуть, єдина, хто не спить у цьому п'яному місті. За винятком пацюків, які шастають переповненими смітниками і серед устричних мушель. Від цієї думки в Карен знову перевертається шлунок.

Вона заплющує очі й робить декілька глибоких вдихів, тримаючись за прохолодну кам'яну стінку. Свіже повітря лікує, бриз тріпає вологе волосся. Карен підставляє сонцю потилицю і дивиться вниз, на пляж. Довкола неохайно зав'язаних пакетів зі сміттям, що не вмістилися до переповнених баків, галасує зграя чайок-мартинів. Трохи далі видніють контури ще одного сміттового пакета. За мить Карен усвідомлює, що це чоловік, який спить. Він лежить просто на піску, вкрившись плащем. Поруч стоїть візок, вочевидь, поцуплений із супермаркета «Квік» або «Тема», наповнений порожніми пляшками і бляшанками. Він схожий на одного з алкашів, які кучкуються навколо торгового центру за площею Салуторгет. Мабуть той чоловік

почуватиметься приблизно так, як Карен, коли прокинеться: спраглий, спітнілий, із важкою ношею похмільної тривожності на плечах. Але, з іншого боку, думає Карен, на відміну від мене він цнотливо провів ніч насамоті.

Здалеку чути дирчання мопеда, що так-сяк намагається перебити шум морського прибою. Піністі хвилі розбиваються об пірс, що безстрашно вривається в море. У бухті до однієї із шести рейдових паль пришвартований пошарпаний вітрильник. Цікаво, коли його прожене звідти портова поліція, проскакує в голові у Карен. Мабуть, заплющать на це неподобство очі десь до пообіддя; цього ранку навіть такі старанні хлопці, як вони, не в змозі швидше розбудити свій мисливський інстинкт.

Край пірса все ще обвитий ранковим серпанком, і контури маяка на вістрі кілометрового хвилеріза розмиті. Вночі, певно, був густий туман, думає Карен, згадуючи, як незвично довго ревіли туманні сирени. Аж раптом зринає ще один образ: Юнас роздратовано підводиться, щоби зачинити вікно, а тоді повертається до ліжка. Карен швидко струшує цей спогад, відштовхується від парапету і швидко прямує до парківки на вулиці Редегюсгате.

Автівка чемно припаркована за три квартали, там, де Карен залишила її пів доби тому. Побачивши свій темно-зелений «Форд Рейнджер» на порожній парківці коло ратуші, Карен одразу розслабляється. Трохи менше, ніж за годину, вона вже опиниться в ліжку у своєму домі з опущеними жалюзі, дозволяючи сну на кілька годин перервати невпинне самоїдство.

Наступної миті Карен усвідомлює, що ключів від автівки немає.

3

— Що тут у нас?

Голос позаду владний і злегка зверхній. Карен завмирає, тримаючи одну руку в торбинці, а іншою спираючись на крило автівки.

Вона сідає навпочіпки, гарячково ворушачи вміст торбинки впродовж декількох панічних хвилин. Перевібивши всі кишені та відділення і промацавши дно, вона, всерйоз стривожившись, береться методично витягати по черзі всі наявні речі.

Карен беззвучно лається, міцно стискаючи щелепи: якого біса поліція опинилася тут так рано? Навіщо витратити час і бюджетні кошти на патрулювання вулиць, коли місто й так спить? Вона важко зітхає і підводиться на затерплх ногах. А тоді, всупереч волі, обертається і витискає із себе невимушену усмішку.

Натомість виходить застигла гримаса.

Обличчя обох поліцейських перекошуються: спершу від жаху, а потім від несподіванки.

— Ох, перепрошую... — присоромлено вибачається старший, роблячи крок назад.

Його очі безпорадно стрибають з розмазаного макіяжу на блідому, наче в мерця, обличчі жінки до речей із торбинки. Молодша колега тільки змірює Карен поглядом і береться з неприхованою цікавістю вивчати набір атрибутів на асфальті: примірник учорашньої ранкової газети, мобільний телефон, напівз'їдене яблуко зі слідами зубів на потьмянілій м'якоті, бюстгальтер, упаковка презервативів.

Карен видушує із себе ще одну мертвотну посмішку, відчуючи, як натягується шкіра на обличчі. А тоді кволим жестом указує на купу на землі.

— Не можу знайти ключі від авто,— промовляє вона на вдиху, щоби її подих не дістався ніздрів полісменів.— Нова торбинка.

— Ви ночували в місті?

Поліцейська сідає навпочіпки і дивиться на Карен, легко всміхаючись, ніби демонструючи розуміння. Карен відчуває роздратування: та що це надміру накачане дівчисько з довгим хвостом може знати про «ночівлі в місті»?

— А що таке? — холодно запитує Карен.

Зараз вона використовує свій фірмений погляд. Бо знає, що пронизливий блиск її блакитних очей із жовтим обідком довкола зіниць здатен змусити замовкнути кого завгодно. Заглядає молодій поліцейській прямісінько у вічі, змушує її відвести погляд — і відразу жалкує про це, щойно здобуває перемогу. Чим вона взагалі займається?

— Устричний фестиваль завжди затягується допізна, тож я залишилася переночувати у друзів,— Карен намагається трохи загладити ситуацію.
— Мушу шукати далі...

Карен промовистим жестом вказує на торбинку і купу речей, що досі викликають цікавість поліцейської. У ту ж мить рука в рукавиці піднімає зіжмакані колготки і легко струшує ними. Плоский ключ дзенькає об асфальт. За дві секунди звучить добре знайомий писк відмикання автомобільних дверей.

— Будь ласка, шефе,— полісменка Сара Інгульдсен підводиться і, криво посміхаючись, простягає їй ключа.

Карен забирає його і, не в змозі щось відповісти, бачить, як поліцейські відходять назад і віддають честь. Тим часом дар мови

повертається і до напарника Сари — старшого поліцейського Бйорна Ланге:

— Будьте обережні за кермом, інспекторко Ейкен!

4

Автомагістраль із Дункера до Лангевіка протягом шести кілометрів тягнеться вздовж південно-східного узбережжя Гейме, навстіж прорізає довгастий півострів Скагернес і за півтора кілометра повертає на північний схід. Карен відчуває, як спиною стікає цівка поту, хоча штучний холод кондиціонера змушує її тремтіти. Руки міцно стискають кермо, а погляд регулярно зісковзує на спідометр. Звісно ж, вона не вірить, що дорожня поліція контролює швидкість у таку рань, але сама думка про те, що її можуть зупинити колеги, ще й попросити пройти алкотест, є приблизно настільки ж привабливою, як іще одна ніч із Юнасом Смеedom. Це було б однаково згубно для моєї кар'єри, думає Карен. Хоча законодавство завдяки прагматичності політиків, для яких зміна закону не надто вигідна, досі занадто м'яке, вміст алкоголю у крові Карен, мабуть, значно вищий за допустиму норму. Від усвідомлення цього факту всередині неї все холодне, і вона ще дужче збавляє швидкість. Тільки не це. Нізащо!

Автомобілів на дорозі мало, інколи, раз у декілька хвилин її хтось обганяє. Карен розпружує руки і злегка струшує плечима. Пізніше, після декількох годин сну, вона детально згадає весь учорашній вечір, обдумає те, що сталося, ретельно зважить кожен мить, притягне саму себе до відповідальності і засудить до каяття і аскетизму. Найближчими місяцями не вживатиме ні краплі алкоголю, назавжди зав'яже із цигарками, щодня бігатиме, тренуватиметься і правильно харчуватиметься. Спершу слідство, потім суд, для неї це вже не вперше.

Її родина, що походила з північного острова Нооре, таки наклала на неї свій відбиток. Не настільки глибокий, аби Карен зовсім перестала грішити, однак цього впливу виявилось достатньо, щоб після таких

переступів відчувати тривогу та каяття. Ні, Карен не боїться Божого гніву або закритої брами до царства небесного, її радше лякає ціна, яку доведеться заплатити у цьому житті. У даному разі її шеф — начальник кримінального відділу Національної поліції Доггерланду, власноруч улаштує їй пекло на землі. Кпини, посмішки, натяки. Залишатися на робочому місці стане неможливо — так само, як і змінити щось у цій ситуації. Кількатижнева відпустка навряд чи розв'яже проблему, а що робити далі? Звільнитися на власний страх і ризик? Змінити сферу діяльності в такому віці? Усі варіанти здаються однаково неприпустимими, тож Карен відкидає думки про майбутнє, однак не може нічого вдіяти зі спогадами про вчорашній вечір, яких стає дедалі більше.

Остання субота вересня. Карен зустрілася з Маріке, Коре та Ейріком у пабі «The Rover», щоби випити пива перед традиційним поїданням устриць. Маріке була не в гуморі після невдалого випалу кераміки, який перекреслив два тижні її праці в майстерні. Щось там не склалося з новою емаллю, на яку вона покладала великі сподівання. До того ж, Маріке Еструп терпіти не може устриць, про що заявила з незвично підкресленим данським акцентом. Друзі вже звикли до її брутальної суміші догтерської з данською і виявили, що інтенсивність акценту є своєрідним «лічильником Гейгера» для настрою Маріке. Учора той лічильник зашкалював, і її північно-ютландське шипіння взагалі годі було зрозуміти.

Натомість Коре з Ейріком перебували в по-справжньому святковому настрої. Два дні тому вони перемогли в торгах за будинок в районі Тінгвалли і присвятили п'ятничний вечір бентежним розмовам про амортизацію боргу, сваркам про облаштування дому і примиренням за допомогою сексу. Усю суботу вони провели в ліжку — наче в коконі щасливого майбутнього — по черзі обговорюючи переїзд, святкування новосілля і спільну старість.

Карен мала продуктивну суботу, що розпочалася з відвідування магазину будматеріалів у Ракне. Утепливши сім вікон, помінявши завіси на дверях комори і порозмовлявши з матір'ю впродовж цілої пів години і жодного разу не підвищивши голос, задоволена собою Карен

розглядала у м'якому сутінку пабу своїх усе ще засмаглих друзів. Бліда шкіра надавала їй втомленого, майже хворобливого вигляду, на що безсердечно звернув увагу Коре.

— Ну так, але тепер вже моя черга,— відповіла Карен.— Поїду в понеділок, або, найпізніше, у вівторок.

У Карен було лише кілька вихідних у червні, решту літа вона пропрацювала. Самостійно завершила досудове розслідування, поки колеги були у відпустці, дописала останні звіти, все розгребла і разом із колегами, позиченими із віддалених районів, утримувала позиції. Коли її обережно запитали, чи не могла би вона відкласти відпустку до осені, Карен жодним порухом обличчя не виказала того, що це її ідеально влаштовує. Вона безвідмовно пропрацювала все літо, заробивши цінні «мученицькі бали», що стануть у пригоді під час гризотні за вихідні на різдвяні та новорічні свята.

Задоволено відкинувшись на спинку крісла в пабі «The Rover», Карен оголосила друзям, що в неї попереду три тижні відпустки, більшу частину якої вона планує провести у Північно-Східній Франції, поки догтерландські острови потопатимуть у темряві та холоді. Там, в ельзаському маєтку, де Карен володіє кількома відсотками землі і виноградників, вона сидітиме разом із Філіппе, Агнес та іншими, обговорюючи цьогорічний урожай і порівнюючи його з попередніми роками.

Та спершу відбудеться устричний фестиваль.

Цей щорічний фестиваль за традицією розпочинається в порту, де за столами збираються мешканці Дункера і туристи. Устриці ще не сягнули потрібного розміру, але довгий устричний сезон стартує в першу суботу після осіннього сонцестояння, і цю подію варто відзначити. Гори європейських і гігантських далекосхідних устриць то маліють, то знову виростають, гроші переходять із рук до рук, а спітнілі пивовари викочують нові бочки з портером і місцевою настоянкою на міриці. Щоби гості надто не зголодніли і не сп'яніли, їх безкоштовно частують єдиною традиційною закускою — чорним хлібом із маслом. Скрізь, де тільки можна,— реклама спонсорів.

Словом, усе, як завжди.

Хай би яким радісним і піднесеним був загальний настрій під час фестивалю, устричне свято традиційно збирає врожай жертв пиятики, бійок і харчових отруєнь. Натомість нехарактерними для місцевих традицій відтепер стали вулична їжа та дешеве вино з паперових стаканчиків, на що місцеві мешканці гостро реагують у газетах, підписуючи свої листи якимось на кшталт «Збережемо нашу догтерландську культурну спадщину» або «Розчарований пенсіонер». Що ж до розваг, то навіть тут думки розділилися — хтось вважає, що вони змінилися на краще, а хтось — що на гірше. У музик, які ще двадцять років тому були єдиною розвагою на фестивалі, тепер з'явилася купа конкурентів: місцеві і приїжджі рок-гурти, ідіотські конкурси талантів, гамірливі тимчасові атракціони і пронизливий дитячий галас.

Перш ніж покинути порт, Коре з Ейріком встигли спожити по дюжині устриць, а Карен щонайменше половину дюжини. Маріке з огидою зиркала на те, як вони закидають голови і роззявляють роти.

— Молюски — це не їжа для людини. Можна дуже тяжко захворіти, — бовкнула Маріке з повним ротом пряної свинини, від чого її вимова стала ще більш гугнявою.

— Хворіють не від устриць, а від оцієї зарази, — безжурно констатував Коре, допив рештки настоянки і викинув пластиковий стаканчик у смітник, безуспішно намагаючись стримати відрижку.

— Ну й гидота, — додав він, кривлячись. — Піду вип'ю чогось смачнішого.

І вони, знову ж таки традиційно, продовжили вечір обходом барів, закушуючи кожен наступний келих білого вина черговою порцією устриць. У деяких барах на набережній поряд із місцевими молюсками подавали французькі белони^{2}, і за догтерландським звичаєм кожне замовлення чужоземних конкурентів супроводжувалося обуреними патріотичними вигуками. І саме в третьому барі «Кафе Нова»,

замовивши келих шабліс і дві штуки белонів, Карен відчула біля вуха чийсь теплий подих і низький голос.

— Іспекторко Ейкен, невже ти і справді береш до рота все що завгодно?

Карен повільно обернулася до керівника кримінального відділу й усміхнулася.

— Е, ні, Смеєде, навіть не мрій!

Та за півтори години вони опинилися у подвійному номері готелю «Странд». Згадувати те, що там відбувалося,— це наче підняти камінь і з огидою роздивлятися істот, що повзають під ним.

Карен щуриться від сонячного сяйва і блиску гладенького асфальту.

Звісно ж, алкоголь зробив своє, міркує вона, аналізуючи те, що сталося. Як і святковий настрій загалом. Урешті-решт такі сексуальні переступи в розпал устричного фестивалю — не новина ані для Карен, ані для багатьох інших. А їхній наслідок — глибоке покаяння або, у найгіршому разі, розлучення. Проте вона не може пригадати, щоби її власні минулі необачності викликали аж такий сором.

Поки Карен краєм ока поглядає на море, дорога м'яко повертає на північ. Туман уже розвіявся, сонце викотилося на пів неба, а море біліє дрібними баранцями. На вітрі планують мартини, негучно перемовляючись і задоволено перетравлюючи їжу замість того, щоби й далі ловити рибу. Карен опускає бічне скло і вдихає солоне повітря. Доведеться зателефонувати начальнику відділу кадрів і попросити, щоби мене кудись перевели, міркує вона. Може, знайдеться якась вакансія у Равенбю або, на крайній випадок, хоча би в Грундері, хай би як нудно там було.

Карен пригадує, що по-справжньому легко їй ніколи не було. Колеги жіночої статі одна за одною залишили відділення ще за часів попереднього шефа. Ева Гальварсон розпрощалася з надією на підвищення до інспектора і перевелась у патрульну поліцію, а Аннікен

Гербер та Інґа ван Брейкелен подалися до поліційного відділку у районі Фрісель. Натомість Карен учепилася за цю роботу зубами, і не так із зухвалості, як із небажання знову все починати спочатку. Ну і передовсім робота кримінального інспектора — це досить ефективний спосіб не думати про те, що вона за будь-яку ціну хоче забути. Тож тепер разом із дюжиною колег-чоловіків і двома жінками--співробітницями кримінального відділу Догтерської Національної поліції Карен відповідає за розкриття усіх насильницьких злочинів на островах Гейме, Нооре і Фрісель. Рішення про централізацію ресурсів, що було прийняте одинадцять років тому, зіткнулося із хвилею гострої критики з боку місцевих відділків поліції. Однак протести вщухали в міру того, як відсоток розкритих справ зростав. На жаль, зростала також частка тяжких злочинів, а це означало, що кількість непокараних злочинців залишилася на тому самому рівні. І що Карен є чим зайняти свої думки.

Звісно ж, спочатку кваліфікація Карен для цієї посади піддавалася сумнівам: в очах колег старого гарту диплом із кримінології Лондонського столичного університету не переважав відсутність «рабських років» патрульного стажу. А втім, особистий рахунок успішно завершених Карен справ із роками заглушив критику. І незважаючи на це, повага Юнаса Смеєда до неї як до слідчої, відколи він очолив кримінальний відділ, завжди здавалася нещирою — ніби кожне визнання її компетентності викликало в нього відчуття дискомфорту. Натомість Смеєд швидко запровадив у відділі так званий «невимушений копівський сленг», що задавав тон усім його розмовам із підлеглими. Відплата не забарилася. Відчувши полегшення від того, що не треба дотримуватися суворої дисципліни та ієрархії, колеги-чоловіки пройнялися щирою симпатією до Юнаса і невдовзі довели «невимушений жаргон» до нестерпного рівня. Карен уже звикла до постійних отруйних жартів і кпинів. Точніше, інстинкт самозбереження навчив її пропускати повз вуха нескінченні наїзди Юганнісена на феміністок і жінок за кермом, а також філософські міркування начальства про можливість чи неможливість збагнути жіночу логіку. Карен не удостоювала цей балаган навіть побіжним коментарем, бо знала, що мовчання красномовніше за будь-який протест. Що байдуже позіхання працює краще, ніж схвильоване

заперечення. Вона навчилася відключатися і не виказувати роздратування, усвідомлюючи: якщо дозволити заманити себе у цю пастку, стане ще гірше. Але найголовніше полягало в іншому: Карен зауважила, що це якимсь чином надає їй влади. Юнас Смеєд провокує, намагаючись змусити її реагувати, натомість Карен провокує його набагато більше, ніяк на це не реагуючи.

А тепер я переспала із цим козлом, думає Карен. Чорти б його вхопили!

Побачивши знак з'їзду із шосе до Лангевіка, Карен враз усвідомлює, чому вони опинилися в ліжку. Постійна боротьба і мірвання силою підштовхнули обох відкинути будь-які правила гри. Нездоланне бажання перемогти суперника і змусити його визнати поразку із п'яних очей перетворилося на патетичне зваблення, у якому кожен вважав себе беззаперечним переможцем. Алкоголь притупив усі контраргументи, замаскував стоп-сигнали і замість них розпалив раптову фізичну пристрасть. Ця іскра загасла, щойно спалахнувши.

Ще і секс був ніякий, згадує Карен не без зловтіхи. Суцільне вовтузіння і зміни поз, одна незручніша за другу. Мабуть, щоби справити враження. А цей мерзотник досить гнучкий, як для свого віку. У будь-якому разі гнучкіший за мене.

Карен кидає погляд у дзеркало заднього огляду, вмикає сигнал повороту і завертає. Хоча смуга з'їзду до затоки Ланге асфальтована, максимальна дозволена швидкість тут шістдесят кілометрів за годину, тож Карен чемно пригальмовує. На хвилю вона випускає з поля зору дорогу і бігцем зиркає на круту височину з рядом білих вітряків. Лопаті турбін рівномірно обертаються, крізь опущене скло чути їхній свист.

Парк вітрових електростанцій, що тягнеться вздовж усього лангевікського хребта, шість років тому, коли його закладали, викликав запеклі протести. Мешканці села, що розташоване за декілька сотень метрів у бік моря, організовували мітинги, а на всіх прилавках у селі, навіть між кранами з пивом у місцевому пабі, лежали петиції зі збором

підписів. Однак ті протести вже давно затихли, і про вітряки багато років ніхто не згадує.

Карен роздивляється ці високі білі вежі. У рухах їхніх витончених крил є щось заспокійливе, майже гарне. Особисто вона ніколи не мала нічого проти вітрових електростанцій, навіть у самому розпалі протестів. Але оскільки для Карен Ейкен Горнбі пінта доброго пива завжди була однією з головних речей, що допомагають зносити це життя, вона слухняно підписалася під петицією протестувальників. Відвідувачам, які не поставили свого підпису, в єдиному пабі селища були не раді — коли вони з'являлися, всі відвідувачі демонстративно замовкали і відверталися. Проте усі спроби зупинити будівництво виявилися безуспішними: вздовж лангевікського хребта одна за одною поставали білі вежі. Карен вони аж ніяк не турбують — звук турбін долітає до її будинку тільки тоді, коли вітер дме з південного заходу. Але тут, під самими вітровими електростанціями, на пологому схилі річки Лангевіксон, що змійкою збігає до моря, де безладно розкидані поодинокі будиночки, добре чути їхнє завивання.

Десь за сто п'ятдесят метрів на горбистому подвір'ї, що виходить до річки, якийсь рух раптом прорізає застиглий пейзаж. Крутою стежкою від старого прального мостика до будинку бреде жінка середнього віку. На ній халат невиразного темного кольору, а на голові рушник, закручений у тюрбан. Карен встигає відчувати дискомфорт, перш ніж долає інстинктивний докір сумління. Є тисяча причин, чому мені не треба було спати з Юнасом Смеєдом, але Сюсанне точно не одна з них, думає Карен. Вони розлучені вже близько десяти років.

Якусь мить Карен міркує, чи не посигналити Сюсанне згідно з тутешніми правилами етикету, але вирішує, що не варто. У ситуації, що склалася, в неї немає навіть найменшого бажання давати про себе знати. До того ж здається, що Сюсанне Смеєд поспішає до будинку, утупивши погляд у землю, і нічого не зауважує навколо. Міцно тримає комір халата і швидко та цілеспрямовано крокує. Напевно змерзла як хлющ, думає Карен, температура води зараз лише на декілька градусів вище нуля.

Знаючи, що додому вже близько, Карен дозволяє собі розслабитися і відчуває, як її все дужче охоплює втома. Вона стримується, щоби не позіхнути і декілька разів енергійно кліпає. Тієї ж миті зауважує рух збоку від дороги. Хижа опустилвши голову і вигнувши спину, дорогу перебігає кіт — сторожко, наготові захистити свою здобич, що безпомічно звисає з пащі. Карен відчуває викид адреналіну, коли пасок безпеки врізається у груди від різкого гальмування.

— Не можна розслаблятися,— шепоче вона.— Ти ж знаєш, що може статися. Кому, як не тобі, це знати...

Трохи похила дорога веде до центру села. Тут її з обох боків щільно обступають будинки, але й досі ніде не видно ні душі. Карен знову скидає швидкість і повертає на довгу сільську вулицю. Перед єдиним пабом Лангевіка, що зветься «Заєць і ворон», на посипаному щебенем вуличному майданчику розкидані меблі. На столі залишилися поодинокі келихи, а в мушлях від устриць копирсаються чайки. Тут немає потреби складати меблі і припинати їх ланцюгом, як це роблять у Дункері, та все ж власник закладу Арільд Расмусен має звичку прибирати перед закриттям. Схоже, бідолаха теж вчора перебрав; мабуть йому хотілося відсвяткувати устричний фестиваль, як і всім іншим, думає Карен.

Вона повільно їде повз поліклініку, яка, згідно з догтерландським соціальним законодавством, повинна бути в кожному населеному пункті, хоча тепер вона працює лише по чотири години в понеділок і середу. Далі минає тютюнову крамницю, зачинене поштове відділення, зачинену крамницю господарчих товарів і продуктовий магазин, що теж постійно балансує на межі закриття. Старе рибальське село на східному узбережжі острова Гейме живе на штучному диханні та рештках давнього нескореного духу. Однак протести стають дедалі кволішими, а асортимент і ціни змушують більшість покупців забути про принципи і податися на закупи до міських супермаркетів та зручних будівельних гіпермаркетів. Тільки пабу Арільда Расмусена нічого не загрожує: «Заєць і ворон» досі щовечора та у вихідні заповнений практично по вінця.

Прорізавши село, дорога оминає старий рибний ринок і пристань. Карен плавно вписується у крутий поворот і повільно їде вузькою насипною доріжкою між морем і лангевікським хребтом. На пагорбах розсілися білі й сірі кам'яні будиночки, а вздовж берега у воді стирчать пірси й елінги для човнів. Усе свідчить про те, що Лангевік, як і решта прибережних сіл доггерландських островів, колись населяли майже виключно рибалки, моряки і нечисленні лоцмани. А зараз у більшості будинків на узбережжі живуть айтівці, інженери-нафтовики і працівники сфери культури. За простими кам'яними фасадами печі і казанки замінені на індукційні панелі та кавомашини. Карен знає, що дедалі більше рибальських хиж перетворюються на щось на кшталт бунгало, де за пошарпаними вітрами стінами замість великих човнів із чотирма або шістьма веслярськими місцями ховаються зручні дивани зі штучної лози. Теплими літніми вечорами задоволені господарі попивають там вино, насолоджуючись мальовничим морським краєвидом. Їх не турбують подерті сіті чи те, що клятий кит знову зжер половину улову.

Якби Карен мала гроші, то, може, теж би так зробила. Вона не відчуває ностальгії. Зовні все має такий самий вигляд, як у її дитинстві, хоча насправді все геть змінилося. І Карен це цілком улаштовує.

Повертаючи у крутий заїзд до одного з останніх будинків, вона констатує, що потрібно засипати яму біля воріт, аби не битися головою об стелю автівки, коли та з підскоком укочується на подвір'я. Полегшено зітхнувши, Карен глушить двигун і декілька секунд мовчки сидить, перш ніж відчинити дверцята. Знову навалюється втома, кілька кроків угору, до будинку, здаються важкими, наче свинець. Вона глибоко вдихає і наповнює легені запахом осені, яка вже зовсім поруч. Повітря тут зазвичай на декілька градусів холодніше, ніж у Дункері, і вже не залишається сумнівів, що літо добігає кінця. Берези вкрилися жовтим листям, а горобина коло комори рум'яниться яскравими ягодами.

На кам'яних сходах перед кухонними дверима лежить здоровенний пухнастий сірий кіт. Коли Карен наближається, той перевертається на спину, витягується на повен зріст і позіхає, оголюючи гострі ікла.

— Доброго ранку, Руфусе. Що, сьогодні знову не наловив мишей? То яка з тебе користь?

Наступної миті кіт підводиться, ластиться до ніг, і не встигає Карен витягнути ключа із замка, як він прослизає за двері.

Вона кидає торбинку на кухонний стіл і одним рухом скидає куртку й роззувається. Тоді відчиняє шафку над мийкою, дістає дві знеболювальні пігулки і запиває їх склянкою води, водночас глядячи по спині кота, що вже вистрибнув на стільницю. Поки Карен шукає бляшанку з котячим кормом, крізь головний біль прорізається дедалі голосніше й вимогливіше нявкання. Кіт миттю замовкає, щойно миска опиняється на підлозі, а Карен відчуває, як нарешті розпружуються плечі. Взагалі-то давно треба вставити у вхідні двері котячу дверку, яку Карен купила, коли остаточно здалася на милість Руфусові. Хоча мишей достатньо, і є щойнайменше дві комори, у яких кіт міг би поселитися, він усе одно надає перевагу кухні, щоби по-панськи їсти і проводити дні на дивані у вітальні. Карен гадки не має, де він жив до того, як весною пришкутильгав на її подвір'я. Оголошення на телефонних стовпах і в поштових скриньках односельчан не принесли жодного результату. Ветеринар зашив котяче вухо, стерилізував Руфуса, зафіксував зламану лапу й одягнув на його шию захисний комір, аби кіт не злизував ліки від лишая. Побитий життям Руфус, вочевидь, прибився до неї остаточно, і тепер уже можна з певністю сказати, що тривала позиційна війна закінчилася перемогою кота. Під звуки котячого плямкання Карен насипає каву до кавоварки і відрізає дві скибки хліба. За чверть години обидві канапки із сиром і пів літра міцної кави опиняються у шлунку. Голова вже не розколюється, а нис, і втома враз стає нестерпною. Не прибравши за собою, Карен бреде до спальні на другий поверх, стягує сукню і лягає в ліжку.

«Треба хоча би почистити зуби»,— встигає подумати вона. Та наступної миті вже спить.

5

Звук лине здалеку, пробираючись до її свідомості крізь верстви сну. Спершу Карен здається, що це радіобудильник, вона тисне кнопку, та пронизливий звук не стихає. На електронному циферблаті 13:22, і минає ще декілька хвилин, перш ніж Карен усвідомлює дві речі: вона проспала пів неділі, а звук лунає із мобільного на кухні.

Карен роздратовано відкидає ковдру, напинає халат, що лежить на кріслі в кутку, і чвалає сходами вниз. Настирливий сигнал дедалі більше її стресує, вона обмацує торбинку, але щойно дістає звідти телефон, як той замовкає. Швидкий погляд на дисплей змушує її остаточно прокинутися. Три пропущені дзвінки, всі від начальника поліції Вігго Гаугена.

Карен опускається на кухонний стілець і поки натискає кнопку виклику, у її голові вирує рій думок. Що начальнику поліції потрібно, ще й у неділю? У будь-якому разі він точно не з добрими новинами, усвідомлює Карен, слухаючи гудки. Після третього озивається поважний голос:

— Гауген.

— Добрий день, це Карен Ейкен Горнбі. Ти мені телефонував?

Вона напружується, щоби не видати, що тільки прокинулася, але переграє, від чого голос стає надто високим і дзвінким.

— Телефонував, і не раз. Чому не береш слухавку?

Вігго Гауген роздратований, і Карен швидко перебирає в голові варіанти виправдань.

— Я кілька годин працювала в саду, а мобільний залишився в кухні. Сьогодні ж неділя,— додає Карен і відразу жалкує про сказане, усвідомлюючи, як це звучить.

— Кримінальний інспектор має бути на зв'язку цілодобово, у будь-який день тижня. Хіба тобі про це не відомо?

— Авжеж, відомо...

Начальник поліції перебиває її, голосно відкашлюючись.

— Так ось, дещо сталося, і тобі потрібно негайно бути на службі. Знайдене тіло жінки в її власному домі, все свідчить про умисне вбивство. Хочу, щоби розслідування вела ти.

Карен виструнчується у кріслі і випрямляє спину.

— Звичайно. Я можу запитати...

— Негайно створи слідчу групу,— веде далі Вігго Гауген.— Усі деталі тобі надасть черговий.

— Так, звісно. Тільки одне запитання...

— Чому тобі телефоную я, а не Юнас? — знову перебиває її начальник поліції.— Розумію, що тебе це дивує.

Голос трохи м'якне, і Карен чує, як Гауген глибоко вдихає.

— Річ у тім,— продовжує він повільно,— що жертва — Сюзанне Смед. Колишня дружина Юнаса.

6

Карен декілька секунд мовчить, перетравлюючи почуте. Перед очима зринає образ змерзлої жінки у брунатному халаті.

— Сюзанне Смеєд,— повторює вона майже беззвучно.— Ти впевнений, що це справді вбивство?

— Так, можливо ненавмисне, але поки що про це рано казати. Хай там як, але зі слів чергового, її вбили. На місці працюють двоє поліцейських, і щодо цього вони одностайні.

Вігго Гауген знову підвищує голос — тепер у його словах чітко чути тривогу.

— Ти, певно, розумієш: поки триває слідство, Юнас не може ні вести розслідування, ні керувати відділом. Ми вже з ним усе обговорили, і він цілком згоден. Тож поки справу не буде завершено, тобі доведеться перебрати на себе його роль.

Двосекундна мовчанка.

— Або поки ми не знайдемо інше рішення,— додає Гауген і знову прочищає горло.

Слухаючи його, Карен біжить наперед думками. Звісно, Смеєда треба тимчасово відсторонити. Поки немає іншої інформації, він один із тих, кого належить допитати в першу чергу. І поступово Карен усвідомлює всі неприємні наслідки, які з цього випливають: це їй доведеться допитувати свого шефа. Того самого, якого вісім годин тому вона залишила в готельному номері в Дункері.

Карен відчуває інстинктивну потребу якомога швидше завершити розмову з Віґго Гаугеном — наче ці думки можуть її викрити.

— Зрозуміло,— коротко відповідає вона.— Я живу неподалік від Сюсанне Смеєд, можу бути на місці злочину за пів години. Техніки вже там?

— Якщо не там, то в дорозі. Судмедексперт також. Але їм усім трохи далекувато добиратися. Повідомлення надійшло лише годину тому, якщо я правильно зрозумів чергового.

Убивство скоєне десь між кілька хвилин по восьмій, коли я на власні очі бачила Сюсанне живою, і незадовго до дванадцятої, коли в поліцію надійшов виклик, міркує Карен. Це неповні чотири години. А я в той час відсипалася з похмілля за два кілометри від місця злочину. От дідько!..

— Гаразд, тоді я негайно беруся обдзвонювати колег,— відповідає Карен.

— І ще одне...

Начальник поліції якось мить вагається, наче підбирає потрібні слова.

— Розумієш, це надзвичайно делікатна ситуація. Треба поводитися якомога акуратніше. Всі контакти з медіа я беру на себе, жодних спонтанних чи ще якихось коментарів із боку слідчих... І загалом — дуже акуратно. Я достатньо чітко висловився, Ейкен?

Чорти б тебе вхопили, марнославний засранцю, подумки лається Карен.

— Авжеж,— вимовляє вона у відповідь.

На цьому розмову завершено, і поки Карен біжить сходами нагору, у її голові рояться думки. За три хвилини вона вже виходить із душу та, одночасно витираючи волосся рушником, чистить зуби. Похмілля ще дається взнаки.

Треба щось поїсти перед тим, як їхати, думає вона. Інакше не витримаю. Карен натягує джинси і темну футболку та знову мчить на кухню. У холодильнику знаходить рештки вчорашнього обіду — курку в якомусь імпровізованому соусі з того, що залежалося в морозилці. Вивертає вміст пластикового контейнера на тарілку і ставить цю холодну брилу в мікрохвильову піч. Знаходить у коридорі чорні черевики і кидає погляд на годинник — за двадцять друга.

Вісімнадцять хвилин тому я вважала, що моя найбільша проблема — те, що я переспала зі своїм шефом, скрушно констатує Карен, але в ту ж мить дзенькає мікрохвильовка. І лише тоді вона усвідомлює, що і цього разу відпустки не буде. Тож про цьогорічний урожай винограду у Франції доведеться забути.

Ще за чотирнадцять хвилин Карен Ейкен Горнбі, яка виконує обов'язки начальника кримінального відділу поліції Доггерланда, пристібає автомобільний ремінь безпеки. На пасажирському сидінні лежать банан і бляшанка з кока-колою, яку Карен знайшла в холодильнику за контейнером із куркою. Перш ніж завести авто, вона кидає до рота дві жуйки, щоби притупити бажання закурити.

Карен задом з'їжджає вниз, вивертає на дорогу й різко газує, розкидаючи задніми колесами щебінь. Прожогом поглинаючи їжу, вона встигає порозмовляти із черговим у відділенні в Дункері і з'ясувати картину. Дзвінок у поліцію надійшов об 11:49. Один із сусідів із поки що невстановленої причини зазирнув у кухонне вікно Сюсанни Смеєд, крізь яке побачив дві стопи, частину гомілок і перевернутий кухонний стіл на підлозі. Решту тіла закривав великий сервант. Сусід, такий собі Гаральд Стеен, спершу вирішив, що Сюсанне знепритомніла чи послизнулася, тож зателефонував за номером 112, аби викликати «швидку допомогу». Оператор виявився достатньо кмітливим, щоби повідомити поліцію, яка направила на місце двох патрульних — Бйорна Ланге та Сару Інгульдсен.

Почувши ці імена, Карен на секунду припиняє жувати. Виявляється, обоє поліцейських саме поверталися з виклику — пограбування вілли за менш ніж десять кілометрів на південь від Лангевіка, тому їхній патруль опинився найближче до будинку Сюсанне Смеєд. За тридцять

п'ять хвилин після дзвінка вони прибули на місце, виламали вхідні двері і відразу ж виключили імовірність серцевого нападу, низького рівня глюкози в крові чи випадкового падіння.

Бйорн Ланге сидів на сходах звисивши голову між колінами, коли Сара Інгульдсен повідомила персоналу «швидкої», що робити їм тут нічого.

— Як я зрозумів, там було достобіса крові,— підсумував черговий.

7

Карен паркує автіку в кінці нерухомої колони автомобілів на краю дороги біля будинку Сюсанне. Найближче до воріт стоїть чорний «BMW» судмедексперта, за ним — білий бус технічної служби. Карен виходить і якусь секунду просто стоїть під мжичкою, роззираючись на обидва боки дороги. На сусідньому подвір'ї, що ближче до моря, видніється поліцейська автівка. Сліди від шин зафіксувати не вдається, мелькає у Карен в голові. У цю пору більшість односельчан уже прокинулися, і щонайменше два десятки автівок устигли проїхати повз будинок.

Карен підводить погляд. Ця частина Гейме — височина на півночі, бурхлива ріка, що звивається до моря, кам'яні мости над річковими закрутами, порослі вересом горби — глибоко закарбовані в її свідомості від самого дитинства. Та зараз Карен дивиться на цей ландшафт іншими очима. Не звертаючи уваги на красу і не насолоджуючись спокоєм, вона сухо аналізує можливості сторонньої людини дістатися цього місця, а потім залишити його, нікому не потрапивши на очі. За звичних обставин це було би неможливо — пильні сусіди завжди все бачать, міркує Карен. Але саме у цей найбільш похмільний день року допитливі односельчани, схоже, мають інший клопіт, аніж стежити за рухом на дорозі.

— Добрий день, шефе!

Бйорн Ланге підводиться зі сходів, коли Карен наближається до будинку. Вона зауважує, що колір його обличчя все ще залишається помітно блідішим порівняно з їхньою ранковою зустріччю, а рука, яка віддчає честь, тремтить.

— Добрий день,— відповідає вона, всміхаючись.— Це ви накоїли?

Карен киває у бік зашкленних дверей над кам'яними сходами. Одна із шибок розбита, а два краї, на відміну від решти рами, очищені від гострих уламків. Бйорн Ланґе киває та відразу заходиться виправдовуватися, не маючи певності, що Карен не засудить його рішення.

— Так, двері були замкнені, а ми не знали, скільки маємо часу. Було зрозуміло, що всередині хтось є, бо грало радіо. Сподіваюся, ми не знищили докази, ми думали, що їй потрібна допомога. Ми ж не знали, що вже запізно...

Ланґе затинається, і Карен киває, заспокійливо всміхаючись і міркуючи над тим, як цей чутливий Ланґе потрапив у поліцію.

— Ви все правильно зробили,— підтверджує Карен.— Як я зрозуміла, там, усередині, невесело. Мені потрібно буде поговорити з вами та з Інґульдсен трохи пізніше у відділку, а зараз пропоную вам обом узяти перерву на кілька годин і перекусити. А де Інґульдсен, до речі?

— Вона в сусіда, який зателефонував у поліцію. Старий все ще був тут, коли ми приїхали, йому стало зле, і Сара відвезла його додому. Здається, у нього проблеми з кардіостимулятором.

Ланґе робить незграбний рух у бік серця, і Карен тихо лається. Жінка-поліцейська наодинці зі свідком, якого не можна виключати з підозрюваних... Чим вони, в біса, думають? Карен узагалі-то знає, що старенький Стеен справді має проблеми із серцем і навряд чи у змозі вбити навіть кошеня, але ж звідки про це знати Сарі Інґульдсен і Бйорну Ланґе?

— Гаразд, тоді складіть їй товариство,— промовляє вона коротко, утримуючись від повчальних коментарів. Після ганебної ранкової зустрічі з Ланґе та Інґульдсен Карен сама заробила купу мінусів, тож тепер можна вважати, що вони квити.

Карен відчиняє вхідні двері і в обличчя їй б'є тепло і легкий запах диму. Наче щось пригоріло або залишки чогось спаленого. Вона заглядає до прямокутного передпокою зі сходами, що ведуть на верхній поверх. Ліворуч від сходів стоїть махагонієвий комод із висунутими шухлядами, а на підлозі під ним лежать шалики, рукавиці, щітка для одягу і ще щось, одразу не розібрати. Крізь двері трохи далі праворуч проглядається бежевий диван і край товстого синього килима. З-поза дверей ліворуч доносяться нечіткі звуки і бубоніння. Посеред передпокою, зігнувшись над великою чорною сумкою, стоїть криміналіст Серен Ларсен із технічного відділення. Побачивши Карен, він вітається, киваючи підборіддям, і простягає їй сині бахіли та пластикову шапочку.

— Дякую, Серене. Брудаль там? — Карен киває у бік кухонних дверей, підбираючи волосся і натягуючи шапочку. Серен Ларсен перехоплює її погляд, зводить брови над маскою і киває.

Карен знає, що означає цей погляд: Ньот Брудаль сьогодні не в гуморі. Знову.

Вона робить глибокий вдих і прямує до дверей. На перший погляд, якщо не зважати на розстелені килимки для пересування, все здається абсолютно нормальним. Прямо попереду плита, робоча поверхня, мийка і посудомийна машина, над ними ряд сірих кухонних шафок. Праворуч на довгій гранітній стільниці стоїть якийсь апарат гротескних розмірів, Карен припускає, що це якась кавоварка, а на полицях зверху розташовані різноманітна кухонна техніка, тарілки і мідні полумиски. Ліворуч, відразу за дверима, почесне місце займає високий синій креденс, прикрашений стилізованими біблійними мотивами, характерними для доггерландського народного мистецтва. Особливо популярна тема Іони та кита, і Карен

констатує, що той, хто розмальовував буфет для посуду Сюсанни Смеєд, теж надихався цією історією. Звичайна, навіть досить приємна кухня. Та це враження змінюється, що довше Карен розглядає це приміщення. Трохи далі стоїть важкий дубовий стіл, а навколо нього три крісла. Четверте крісло перекинута. Карен звертає увагу на

килимки і пронумеровані жовті трикутні пластикові картки, і нарешті її погляд притягує кров — доріжка червоних бризок за якийсь метр від неї.— Ейкен, чорт забирай, будь обережна,— вимовляє різкий голос.— Дивись під ноги.

Карен обережно ступає килимками, а тоді витягує шию, щоби зазирнути за креденс, і мимоволі тамує подих. Однак наступної миті долає інстинктивне бажання відвести очі і з незворушним обличчям розглядає жінку на підлозі.

Сюсанне Смеєд лежить на спині, а її шия і голова утворюють гострий кут між підлогою і краєм чорної дров'яної печі. Грубий халат сповз, із під нього проглядається кремова нічна сорочка з ажурною вставкою у глибокому вирізі. Одна грудь оголилася, і Карен зауважує, що вона надто налита, як для такого стрункого тіла. Лівої руки не видно, зате права, хоч і без прикрас, але з охайними нігтями та акуратним блідо-рожевим манікюром. Голова й верхня частина тіла лежать на дзеркалі із крові, що частково увібралася товстою махровою тканиною халата, зафарбувавши її у ще темніший брунатний відтінок. Те волосся, що не просякнуте кров'ю, має доглянутий вигляд: світлі пасма на сіро-мишачому тлі. Ноги рівно простягнуті, на пальцях правої стопи і досі, наче чепчик, висить темно-синій шовковий капець, другий — до гори підошвою — під кухонним столом.

Ошатно, мелькає в голові у Карен. Ошатний хаос.

Криміналіст у білому комбінезоні повільно рухається довкола тіла і фотографує з усіх можливих кутів. Чути негучний шурхіт захисних комбінезонів двох інших техніків, які обережно циркулюють кімнатою. Карен знає, що це ходіння навшпиньки, котре сторонній людині може здатися виявом поваги до смерті, насправді є ознакою глибокої зосередженості в пошуках найменшого натяку на доказ за допомогою клейких стрічок і м'яких щіточок. Коли один із техніків відходить трохи вбік, Карен стає зрозуміло, звідки взявся запах диму: між піччю і кухонним столом видніє купа, схожа на обвуглені рештки кошика з дровами. Полум'я облизало стіну, залишивши широку смугу кіптяви в небезпечній близькості до картатої кухонної шторки. Карен помічає власне відображення у шибці і намагається переконати себе, що

враження темних синців під її очима створює світло розставлених техніками потужних світильників.

Карен знову переводить погляд на голову Сюсанне Смеєд і цього разу змушує себе зосередитися і ретельно все роздивитися. Пасма білявого волосся приклеїлися до загуслої крові і закривають частину понівеченого обличчя. Попри неприємне відчуття, Карен зауважує, що вилична кістка вдавнена всередину, а ніс наче зміщений убік. У розчахнутому роті блищить ряд білих зубів, справляючи враження гротескної посмішки. Очі широко розплющені, і погляд такий само порожній і німий, як і в інших мерців, яких доводилося бачити Карен: без здивування чи страху — лише нескінченна сіра порожнина. І все ж у кривавому місиві все ще проглядають знайомі риси обличчя Сюсанне Смеєд. Неприємне відчуття переростає у різкий спазм десь за сонячним сплетінням, і щоби приглушити нудоту, Карен переводить погляд на кухонний стіл. Глибока тарілка з рештками чи то йогурту, чи то кефіру з розмоченими мюслі, кошачок зі скибками темного житнього хліба, пакет із маслом, що розтопилося від тепла, порожня чашка з-під кави, акуратно поставлена на блюдце.

Ти встигла випити кави після ранкової купелі, міркує Карен, затримуючи погляд на чашці із синіми квітами. А що сталося потім?

— Привіт, Ньоте,— тихо промовляє Карен, уперше обертаючись до здорованя, що, добряче натужившись, схиляється над тілом. Вона розглядає широку спину і дивується, що Брудалю все ж таки вдалося натягнути захисний комбінезон, не порвавши його по швах.

— Що скажеш? — додає Карен.

Здоровань коротко відповідає, не підводячи голову:

— Те, що вона мертва. Як тобі така відповідь?

Карен ігнорує грубий тон і мовчки чекає на продовження. Зазвичай жаргон Брудаля її дратує, але саме у цьому випадку його навіть можна зрозуміти — Карен знає, що Ньот Брудаль із дружиною здавна товаришували з Юнасом і Сюсанне Смеєдами, ще задовго до їхнього

розлучення. Брудаль, напевне, добре знав ту жінку, тіло якої зараз обстежує.

— Я приїхав сюди відразу після пів на другу, і на той момент вона вже була мертва мінімум три, а максимум шість годин.— Цього разу його голос виказує явне збентеження.— Точніше сказати не можу через цю кляту спеку в домі. Хтось вирішив розпалити цю довбану піч і спробувати зімітувати пожежу.

Ньот Брудаль робить жест у бік печі, до якої саме зараз заглядає технік крізь відчинені дверцята. Брудаль підводить голову, і Карен зауважує, що його чоло блищить від поту.

Карен бігцем зиркає на сучасну духовку з матової сталі і блискучу індукційну плиту в іншому куті кухні, а потім знову на дров'яну піч. Вочевидь, Сюсанне, як це зараз модно, вирішила залишити під час ремонту елементи старовини. Їй хотілося зберегти привабливість давньої сільської кухні, водночас вклавшись у найрізноманітніше сучасне кухонне обладнання. Багато хто так робить. Однак мало хто по-справжньому користується тими старими печами, особливо наприкінці вересня, коли температура все ще добряче перевищує нульову позначку. Може, це ранкове купання змусило Сюсанне розпалити її? Чи це зробив убивця?

— Коли я зайшов сюди, тут було як у ливарному цеху,— бурмоче далі Брудаль.— Дякувати Богу, техніки нарешті загасили вогонь, але визначити точний час смерті буде з біса важко. Ціле щастя, що взагалі все це не згоріло до чортової матері,— додає він, киваючи у бік обвугленого кошика із дровами.

— Це для нас,— сухо відказує Карен.— Але, мабуть, не для якогось довбня, що намагається видати вбивство за побутову пожежу.

Брудаль закриває сумку й важко підводиться. Комбінезон натягується на гладкому череві, і Карен побоюється, що пластикова блискавка розійдеться під його натиском.

— Можливо, це вже тобі з'ясовувати. Я своє зробив, решта подробиць — після розтину,— підсумовує Брудаль і витирає чоло зап'ястям.

— Принаймні щодо знаряддя вбивства жодних сумнівів. Поглянь сюди, Ейкен!

Із дверей лунає голос Серена Ларсена. У руці в нього довга залізна кочерга в пластиковому пакеті з бурими смугами.

— Гадаю, цей інструмент відповідає характеру тілесних ушкоджень,— каже Ларсен і задоволено крутить кривавим пакетом.— Кочерга акуратно висіла на своєму місці біля печі.

— Можливо,— сухо відповідає Брудаль.— Убивця, імовірно, понівечив нею обличчя, але причина смерті, радше інша.

Карен і Серен Ларсен зводять на судмедексперта запитальні погляди. Якусь секунду той насолоджується загальною увагою.

— Припускаю, що вона сиділа у кріслі, коли був завданий перший удар, але я майже впевнений, що смерть настала не від цього. Навіть другий удар не був смертельним, проте він відкинув її назад із такою силою, що череп розколовся об піч. Убивця, хай би ким він був,— холоднокровний мерзотник, який цілеспрямовано зробив усе, щоби Сюсанне все ж таки померла.

8

Інспектор Карл Бйоркен саме переводить погляд із замороженої піци на рибні палички у супермаркеті, коли в кишені починає вібрувати мобільний. У дитячому кріселку магазинного візка жалібно плаче його півторарічний син Фруде. Пухкі ручки тягнуться до ряду з підгузками, у якому зникла його мама. Карл швидко зиркає на дисплей, і його темні брови лізуть на лоба. Безпосередня начальниця Карла — Карен Ейкен Горнбі — із часом стала йому подругою, однак вона ніколи не телефонує, щоби просто потеревенити. А особливо в такий день, як сьогодні.

— Синочку, мама зараз повернеться,— заспокоює Бйоркен малого, прикладаючи телефон до вуха і затуляючи вільне вухо долонею.

— Привіт, Карен,— відповідає він,— якого біса телефонуєш? Уже протверезіла після устричного фестивалю?

— Заткайся. Ти сидиш?

— Та де там. Я в «Темі», дивлюся на всякі смаколики. Що порадиш вибрати, заморожену піцу із шинк...

— Послухай,— різко перебиває його Карен.— Мусиш вийти на роботу, у нас тут убивство.

Поки Карен пояснює, що трапилося, Карл з острахом спостерігає, як наближається його дружина. Вона, налягаючи всім тілом, штовхає візок із трьома великими упаковками підгузків, який інакше не зрушити з місця. У дитячому відкидному кріселку сидить близнюк Фруде — Арне — і щось жує. Безмежно втомлена Інґрід Бйоркен забирає це щось із липких рук малюка. На її шиї палають червоні

плями. Несамовитий вереск перекочується луною між полицями з консервованими овочами і соусами для пасти.

Побачивши Карла, Інґрід розквітає усмішкою, від чого на серці йому стає невимовно важко. Карл знає, що від цієї усмішки, у яку він закохався майже три роки тому і яка досі пронизує його тіло електрикою, за дві хвилини не залишиться сліду.

За сорок п'ять хвилин Карл Бйоркен відходить убік, пропускаючи у дверях ноші з тілом Сюсанне Смед. Крізь дверну пройму видно Карен — вона розмовляє із Сереном Ларсеном, чиє кучеряве біляве волосся пухнастим німбом окутує голову. Карл спостерігає, як Ларсен випрямляється, щоби знівелювати різницю у зрості між ним і Карен. Серен Ларсен заввишки один метр шістдесят три сантиметри без взуття, грубі черевики на товстих підошвах додають йому ще сантиметрів п'ять, але Карен усе одно набагато вища.

Карен має сконцентрований вигляд — Карл добре знає цю суміш напруги і стриманого очікування. Вона повертає зап'ястя і дивиться на годинник.

— Бйоркен має з'явитися із хвилини на хвилину. Нам потрібно оглянути будинок і поговорити з сусідами. У вас, напевно, теж багато роботи. Думаю, о сьомій вечора можна провести перше спільне обговорення. Що скажеш?

— Сьома вечора мені підходить, — відповідає Серен Ларсен. — Тільки заради Бога нічого не чіпайте. Навіть у рукавичках ви можете стерти відбитки.

Важко зітхаючи, Карл переступає поріг, і щойно тінь його високого і широкого силуету затемнює передпокій, як Серен Ларсен і Карен обертаються.

— О, ти вже тут, — промовляє Карен. — Вітаємо, здається, тут ще те місиво.

КУПИТИ